

החי במדבר

בעלי החיים במדבר סובלים מתנאי היובש הקשים. הם נמצאים בסיכון גבוה להתייבשות. כמו כן, הם מתקשים לשמו על טמפרטורת גוף תקינה. בנוסף, מיעוט הצומח באיזור גורם לתחרות רבה על מקורות המזון של החי.

בע"ח נעזרים ב-3 שיטות להתמודדות עם תנאי המדבר ;

1. "בריהח" מהתייבשות. מנגנוני הישרדות המונעים מצב של חוסר במים.
2. ייעול בקליטת המים. מנגנוני הישרדות הגורמים לייעול גבוה של צריכת המים.
3. צמצום פליטת המים. מנגנוני הישרדות המונעים איבוד נוזלים שכבר נכנסו לגוף, כגון זיעה ושתן.

במשך השנים בע"ח סיגלו לעצמם אסטרטגיות שונות להתמודדות. חלק מהאסטרטגיות קשורות להתנהגות מסוימת של בע"ח, שלא דווקא תלויה במבנה גופו. לעומת זאת, אסטרטגיות רבות קשורות לתכונות ייחודיות במבנה גופו של החי.

אסטרטגיות הקשורות להתנהגות :

- א. התאמת שעות הפעילות לזמני היום. בשיטה זו החי מתחמק מהתמודדות בשעות הקשות של היממה, והוא מבצע את עיקר פעילותו בזמנים נוחים יותר מבחינת החום.
 - ערות בשעות הלילה ושינה במהלך היום. דוגמא לכך- קרקל.
 - רביצה בצל בשעות החמות. דוגמא לכך- יעל נובי.
- ב. מקומות מחיה מועדפים. בע"ח השונים שוהים במקומות שיתנו להם יתרון באוכל או בצריכת המים.
 - מחילות. בעיקר מכרסמים. באופן זה האוכל הנאגר במחילות צובר לחות.
 - סביב מקורות מים מועטים. דוגמא- יעל נובי.
- ג. צמצום והאטה בפעילות לעומת בע"ח דומים באיזורים שונים.

אסטרטגיות הקשורות למבנה הגוף :

- ד. שתיית מים מרובה. כאשר החי נתקל במקור מים הוא שותה המון ביחס לגופו, ואוגר את הנוזלים בתוכו.
 - דוגמא- גמל, שותה 100 ליטר, $1/3$ ממשקל גופו, תוך 18 דקות.
- ה. מנגנוני קירור. הגוף מוציא נוזלים המקררים את הגוף.
 - הזעה. פליטת נוזלים דרך נקבוביות בעור.
 - הלחתה. פליטת נוזלים דרך הלשון (כמו כלב).
- ו. כליות הסופגות חזרה את הנוזלים של השתן.
- ז. ניצול הנוזלים במזון. דוגמא- הצבי אינו שותה כמעט כלל אלא הוא מפיק את הנוזלים שלו מהעלים אותם הוא אוכל.
- ח. שתיית מים מליחים.
- ט. אברים בולטים הפולטים את החום. במנגנון זה החי "מעביר" את החום אל האברים הבולטים וכך הגוף כולו פחות סובל מהחום.
 - דוגמא- אזניים ארוכות לקרקל.
- י. מבנה רגליים ארוכות המרחיק את הגוף המחום הנפלט מהאדמה.
 - דוגמא- גמל, ירבע.
- יא. צבע גוף העוזר לספיגת הקרינה הרבה ;
 - בהיר- סופג פחות קרינה וחום. דוגמא- יעל, קרקל.
 - שחור- מסנן את הקרינה האולטרה-סגולה. דוגמא- עורב מדברי.